

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 6. oktobra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Upravičena zahteva

Na podlagi predloga podpredsednika Zveze trg. združenj Antona Verbiča ter sklepov zadnje seje glavnega odbora Zveze trg. združenj v Mariboru, je poslala Zveza trg. združenj na vsa pristojna mesta in ministrstva naslednjo spomenico o nujno potrebni amnestiji za davčne prestopke ter za nekatere olajšave, ki se naj dovolijo v vojaško službo vpoklicanim trgovcem.

Nad vse utemeljena in tehtna spomenica Zveze trgovskih združenj se glasi:

Kazenska določila zakona o neposrednih davkih, ki so izredno stroga, so bila primerna v ugodni konjunkturi ob uvedbi tega zakona. Ob poznejšem izvajanju kazenskih določil pa se je pokazalo, da je neobhodno potrebno, da se omili kazenska določila ter v izjemnih primerih, zlasti če bi bil s predpisom in izterjanjem kazni ogrožen obstoj podjetja, kazen popolnoma spregleda ali pa vsaj izdatno zniža ter s tem omogoči nadaljnje poslovanje podjetja.

Davčne utajbe zagreše večinoma le gospodarsko šibkejši sloji, za dolženi hišni posestniki, obrtniki in trgovci. Store to navadno le pod pritiskom razmer. Začeli so obratovati v gospodarsko ugodnih razmerah, najeli so večje posojilo za otvoritev obrata, zidali hiše itd. ter tudi zmagovali svoje obveznosti, dokler je bila ugodna gospodarska konjunktura. Zaradi poslabšanja splošnega gospodarskega položaja, poostrove konkurence ter mnogih drugih težav pa so začeli zaostajati s plačili. Ker so med tem upniki vedno močnejše pritiskali, je marsikdo, da zadosti drugim upnikom, skušal zmanjšati bremena tudi z eventualno davčno utajbo.

Ni čudno, da je v tako težkih časih, ko so posamezniki primorani biti težki boj za svojo eksistenco in za eksistenco svoje družine, davčna morala zelo padla. Toda upoštevati je treba tudi naslednje: Običajno je bila ovadba delo odpuščenega uslužbenca ali najemnika in večinoma iz maščevanja. Moralna plat teh ovadb zato ni visoka. Ko pa je bila ovadba storjena, se je tudi začela nesreča davkoplačevalca. Državni urad mora na ovadbo uradno postopati in zavaruje event. kazen z vknjižbo. Ko to drugi upniki zvedo, pritisnejo še oni na podjetje in posledica je, da ga poženo na dražbo. Za državo ugasne davčni vir, podjetnik in njegovi uslužbenci pa pomnože število brezposelnih.

Davčne amnestije se sicer res izdajajo le ob izrednih prilikah.

Sporazum in izredne razmere v obmejnih pokrajinah naše države zahtevajo danes izrednih ukrepov. Ob raznih prilikah so se izdajale delne amnestije, kazenske, taksne, trošarinske, ki so bile tudi mnogo manj upravičene. Amnestij so bili deležni že vsi stanovi, le trgovski stan, ki služi prav za prav v najtežjih razmerah, je še ni bil deležen.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Ker se bodo v notranjo ureditvijo države zaradi sporazuma gospodarske razmere bistveno spremenile, bi bilo želeli, da se sporazum proslavi tudi z izdajo splošne davčne in taksne amnestije.

Mnogo davčnih zavezancev je bilo poklicanih k vojakom;

Da se olajša njih gospodarski položaj in da se obvarujejo pred gospodarskim polomom, je neob-

hodno potrebno, da se jim nudi možnost, da uredijo svoje poslovne razmere in da se odloži event. prisilna izterjava njih davkov.

Na podlagi zgoraj navedenih razlogov prosi in predlaga Zveza trg. združenj:

1. Izda naj se splošna davčna amnestija za vse prestopke in kazni po zakonu o neposrednih davkih, izvzemši člen 137., po zakonu o skupnem in splošnem dav-

ku na poslovni promet ter luksuznem davku in taksnem zakonu.

2. Samostojnim podjetnikom in davčnim zavezancem vpoklicanim v vojaško službovanje naj se dovoli odlog prisilne izterjave davčnih zaostankov, dokler opravljajo vojaško službo.

3. Za ureditev poslovnih razmer naj se dovoli samostojnim podjetnikom in davčnim zavezancem dopust vsaj za nekaj dni.

Položaj na lesnem trgu Seja Osrednjega lesnega odseka pri Zvezi trg. združenj

V sredo dopoldne je bila v Trgovskem domu seja Osrednjega lesnega odseka pri Zvezi trgovskih združenj. Seje so se udeležili lesni trgovci iz skoraj vseh krajev, ki so bogati na lesu. Sejo je otvoril in vodil predsednik osrednjega odseka Fran Škrbec, ki je tudi podal glavno poročilo o položaju na našem lesnem trgu. Iz njegovega poročila ter iz poročil lesnih trgovcev iz vseh krajev Slovenije je bila podana nad vse jasna slika o sedanjem stanju naše lesne trgovine tako na domačem kot na tujih trgih. Iz vseh teh poročil podajamo nekatere podrobnosti.

Officialni krogi Jugoslavije hočejo na vsak način pospeševati lesni izvoz. Težkoče, ki so nastale za lesno trgovino, so samo posledica sedanjega napetega političnega položaja ter vojnega gospodarstva, ki se je uvedlo v vseh vojskujočih se državah, deloma pa tudi v nekaterih nevtralnih državah. Predsednik Škrbec je o tem navedel tudi vrsto zelo zanimivih podatkov in dejstev, ki so potrjevala, da je zastoj v lesni trgovini dejansko samo posledica napetih političnih razmer. Upati je, da se bo izvoz lesa še bolj pospeševal, ko se ustanovi direkcija za zunanjo trgovino, v kateri bodo tudi zastopniki lesnih organizacij zastopali. Z ustanovitvijo te direkcije bo vsa zunanja trgovina koncentrirana in se bo vodila enotno, a tudi v soglasju z našimi izvozniki in uvozniki. Posebno razveseljuje, da so lesni trgovci in producenti iz vse države enotni ter da ni med njimi nobenih nesoglasij.

Lesna trgovina z drugimi državami

Predsednik Škrbec je v svojem poročilu tudi izčrpno poročal o stanju naše lesne trgovine z drugimi državami. Iz njegovega poročila navajamo nekaj najbolj važnih dejstev.

Še vedno je za nas najvažnejši italijanski lesni trg. Vse kaže, da se bo izvoz lesa v Italijo povečal. Z Madžarsko bi mogla biti lesna trgovina živahna, če ne bi bilo težkoč v plačilnem prometu. Danes je treba čakati na plačila iz Madžarske že štiri mesece. Z Nemčijo se razvija trgovina v dosedanjem obsegu. Računati pa je s tem, da bo mogla dobivati Nemčija sedaj les tudi iz Rusije. Verjetno je, da se bo tudi Anglija živahneje zanimala za naš les. Posebno ugodno je to, ker se bo mogel v bodoče v Anglijo prodajati tudi les, kakor se izdeluje pri nas. Angleške dimenzije se ne bodo zahtevale. Francija je v znaku vojnega gospodarstva in pripravlja čisto nov režim v zunanji trgovini. Zaenkrat je vsak uvoz lesa ustavljen,

vendar pa je ta uvozna prepoved le začasna. Ko izidejo nove odredbe, bo izvoz v Francijo zopet mogoč. Nizozemska in Belgija kupujeta večinoma le trd les ter zato ne prideta za slovenski les v posebni meri v poštev. Grčija preureja svojo zunanjo trgovino ter je v tem vzrok zastoja izvoza v Grčijo.

Kar se tiče jugoslovanskega trga, je treba reči naslednje. Naš domači lesni trg je za vso lesno trgovino zelo važen in pomemben. Ker so se javna dela zelo zmanjšala, je tudi odjem lesa močno padel. Vendar pa gre v Beograd še vedno precej lesa. Zelo pa se pozna, da manjka denarja in da so se zato nakupi lesa zmanjšali.

Pomanjkanje vagonov

Glavna ovira za zboljšanje lesnega izvoza je v pomanjkanju vagonov. Deloma je nastalo to pomanjkanje zaradi sedanje sladkorne kampanje, ko se vagoni potrebujejo za prevoz sladkorne repe. Ker bo ta prevoz v kratkem končan, je pričakovati, da bo tudi pomanjkanja vagonov kmalu konec.

Poudariti pa je treba, da za prevoz lesa v Jugoslaviji sami in tudi za na Sušak ne manjka vagonov. Vagonov ni le za izvoz, to pa zaradi tega, ker so se naši vagoni zadržali v Nemčiji in v manjši meri tudi v Italiji. Samo naravno je, če se zaradi tega puste naši vagoni v tujino le v tistem številu, v katerem se vračajo iz tujine. V debati so se navedli razni predlogi, kako bi se pomanjkanje vagonov odpravilo. Nekateri teh predlogov so se tudi že izkazali kot koristni.

Pri tej priliki moramo apelirati na odločujoče činitelje, da posvetijo temu vprašanju potrebno pažnjo, ker bi se mogel naš lesni izvoz znatno dvigniti, če bi dobili izvozniki pravočasno vagono.

Cene lesa so čvrste

Tudi o cenah lesa se je obširno razpravljalo ter ugotovilo, da ni prav nobenega razloga, ki bi govoril za znižanje lesnih cen. Nasprotno je pričakovati, da se bodo cene lesa še dvignile. Na vsak način se je ravnati po tem, da je tendenca za lesne cene čvrsta.

Krošnjarstvo in šušmarstvo tudi v lesni trgovini

Kakor vse druge panoge trgovine, tako trpi zelo tudi lesna trgovina zaradi krošnjarstva in šušmarstva. Dogaja se, da nekateri kar v avtomobilih odvažajo les iz Slovenije, da kupujejo z lesom kar na debelo, čeprav nimajo nobenega obrtnega dovoljenja. Da tega šušmarstva oblasti ne vidijo oz. da nič proti njemu ne ukrenejo, je v resnici nepojmljivo. A ne

samo domači, tudi tuji državljani delajo pri nas velike lesne kupčije, čeprav nimajo za lesno trgovino nobenega dovoljenja.

O tej nelegalni trgovini so se ugotovili še bolj drastični primeri in tudi sprejeli potrebni sklepi, da se napravi temu šušmarstvu konec. Prepričani smo, da se bo to tudi doseglo, ker so na eni strani lesni trgovci trdno odločeni, da z vsemi sredstvi varujejo interese domače legalne trgovine, na drugi strani pa zahtevajo tudi javni interesi, da se nelegalna trgovina ne dopušča. Pripominjamo le, da je slovensko lesno gospodarstvo izgubilo že milijone in desetine milijonov zaradi teh šušmarjev v lesni trgovini, saj so bili med njimi tudi takšni, katerih edino premoženje je bila štampiljka njih lažne lesne firme.

Nobenega navijanja cen ni

Cene v Ljubljani so nespremenjene

Ko je v času največje politične napetosti vse hitelo, da se založi z živili, so nastale naravno razne nevesečnosti in trgovci niso mogli vsem zahtevam razburjenih odjemalcev ustreči, zlasti še, ker so morali izpolniti še druge zahteve. Takrat so nekateri v svojem vznemirjenju začeli ponujati tudi višje cene, samo da bi takoj prišli do blaga. Veliko povpraševanje, pomanjkanje blaga, delen dvig cen in splošno razburjenje, vse to je povzročilo, da so nekateri mislili, da so se zopet začeli oni verižniški časi iz svetovne vojne. Pod vplivom tega nastrojenja je izšla tudi uredba o zatiranju draginje. Mnogi so se že bali, da bo ta uredba ponovila čase, kakršni so bili leta 1921., ko je zakon o zatiranju draginje z vsemi svojimi posledicami postavil trgovce v najtežji položaj ter jim prizadejal krivico za krivico.

Strah, da bi se ti časi obnovili, danes k sreči ni upravičen. Pa tudi nobenega razloga ni, da bi se mogli ponoviti časi l. 1921., ker se je izkazalo, da vsaj v Sloveniji nove uredbe ni treba niti izvajati. Cene so ostale nespremenjene, pomanjkanja živil ni in celo kolonialno blago se plačuje še vedno po starih cenah. Celo ljubljanski listi so to priznali in tudi pripomnili, kar trdimo mi, da je zmešnjava prvih dni nastala le zato, ker so nekateri hoteli preveč nakopiti blaga. Ti nekateri pa niso bili trgovci, temveč čisto drugi ljudje. Tako se je solidnost ljubljanskih trgovcev zopet enkrat izkazala v najlepši luči. Kakor v Ljubljani, tako pa je bilo tudi v Mariboru,

Tudi o plačilnih težavah

je bilo mnogo govora. Glede plačilnih težav z Madžarsko se je predlagalo, da Narodna banka odkupi nakaznice proti 8% obrestmi, kakor je to bilo prej v trgovini z Italijo.

Ker se danes splošno zahteva v zunanji trgovini plačilo v naprej in ker morajo tudi naši tekstilni fabrikanti plačevati v Italiji vse surovine v naprej, so sklenili naši lesni trgovci, da tudi oni ne morejo več dobavljati v tujino lesa drugače kakor proti plačilu v naprej. V to so prisiljeni tudi zato, ker so že mnogo preveč lesa kreditirali v tujino in zaradi tega doživeli tudi težke izgube.

Domačim ljudem treba dati prednost

Ostro se je gajala na seji tudi grda lastnost mnogih naših ljudi, da raje prodajajo les tujcem ko pa domačim lesnim trgovcem. Če pride k takšnim našim ljudem tujec, ki ne zna niti besedice našega jezika, takoj so še posebno uslužni do njega in prodajo mu les po mnogo ugodnejših pogojih kakor pa domačemu trgovcu. Niti najtežje izkušnje niso ljudi še izpametovale.

Seja je zelo izčrpno obravnavala vsa vprašanja lesne trgovine in vsi trgovci so se debate živahno udeleževali. Vsa debata se je vodila v duhu složnega dela vseh lesnih trgovcev in je zato bila zelo pozitivna. Vsi udeleženci so dobili na seji jasne smernice za bodoče delo.

Celju in povsod po Sloveniji. Znova je potrjeno, da draginja ne prihaja od naših trgovcev in da nastaja iz čisto drugih izvirov.

Tem večje priznanje pa zaslužijo slovenski trgovci, ker so dokazali svojo solidnost v izredno težkih časih, ko se je povsod zahtevalo od njih plačilo v naprej, ko so se jim poostрили tudi dobavni pogoji.

Iz vseh teh dogodkov zadnjih dni pa velja poudariti zlasti eno izkušnjo. V takšnih časih, kakršne smo doživeli pred tedni, je najboljše sredstvo, da bo trg z živili vedno zadostno založen, če se trgovcem pomaga s ceninimi krediti, da morejo nakupiti, kar trg zahteva. Ne v takšnih časih trgovca ovirati, to je najboljša pot za urejene razmere na trgu.

Prav koristno bi bilo, če bi se vse to upoštevalo tudi na odločujočih mestih.

Podražitev nafte

Odsek trgovcev s tekočimi gorivi sporoča:

Ker je kartel podražil plinsko olje (nafto) za 20 par pri kilogramu, smo primorani zvišati tudi mi ceno, in sicer na 4.10 din za liter in na 4.50 din za kg.

Prosimo vse člane, da se teh cen strogo drže. Povišek stopi v veljavo z današnjim dnem.

Ljubljana 6. oktobra 1939.

Predsednik:
Viljem Laznik s. r.
Tajnik:
Albert Killer s. r.

Vprašanje na direkcijsko pošto in telegrafa v Ljubljani

Zakaj se dostavljajo naročnikom telefona obračuni za telef. pogovore s portom 1— din? Zakaj se ne dostavljajo brez porta in zakaj se ne dovoli plačilo obračuna direktno pošti, a ne po poštini hranilnici? Saj si pošta računa za stroške 5% od zneska in ni potrebno, da nam povzroča s sedanjim načinom še nove stroške.

Zakaj se plačevanje naročnine ne dovoli direktno pošti, pač pa se mora nakazovati po poštini hranilnici.

So to majhni izdatki, a so nepotrebni. Poštna direkcija bi te izdatke z malo dobre volje lahko vse odpravila.

Otvoritev dvorazredne trgovske šole v Murški Soboti

Jedva so se dobro zaprla vrata Prekmurskega tedna, so pridobitni krogi naše pokrajine storili nov korak, ki bo v doglednem času brez dvoma znatno pripomogel k smotrenemu dvigu mejnega gospodarstva. V ponedeljek dne 2. oktobra, je bila namreč svečano otvorjena v Murški Soboti »Privatna dvorazredna trgovska šola Združbe trgovcev v Murški Soboti s pravico javnosti«. Šolo vodi omenjena združba. Otvoritev se je vršila sicer v skromnem obsegu, bila pa je zato tembolj prisrčna in je zlasti napravila na mladino, ki šolo obiskuje, globok vtis. Svečanost, ki so se je udeležili sreski načelnik dr. Bratina, župan in banski svetnik Ferdinand Hartner, ves šolski odbor ter člani učiteljskega zbora z direktorjem dr. Kovačičem na čelu, je otvoril odborov predsednik in predsednik Združbe trgovcev Franjo Čeh. V svojem govoru je podal kratek pregled dogodkov, kako je prišlo do ustanovitve te šole in kaj je združbo trgovcev vodilo, da jo je ustanovilo. Želja, da s sistematično strokovno izobrazbo usposobi naš trgovski naraščaj za vedno večje gospodarske uspehe.

Ko je predsednik Čeh izročil ravnatelju šole prostore in njih opremo, naj jih porablja za določeni jim namen, se je ravnatelj njemu in združbi trgovcev zahvalil za razumevanje, ki ga je združba dokazala z zgradbo poslopja za vzgojo dobrega trgovskega naraščaja. Sreski načelnik dr. Bratina je dal izraza svoji radosti nad napredkom, ki ga je naša pokrajina s tem dogodkom doživela in je izrekel svoje čestitke. Prav tako je župan in član banskega sveta g. Hartner čestital v imenu soboške občine. Po prisrčnem slovesu gostov se je pričel redni pouk.

Naše terjatve proti Nemčiji so narastle

Po zadnjem izkazu so naše terjatve proti Nemčiji narastle za 1.009.000 RM ali za 14,4 milijona dinarjev, da znašajo že 217,5 milijona din. Tudi naše terjatve proti Češko-Moravski stalno rastejo in so dosegle že 33 milijonov din. Zelo pa je narastel naš dolg Romuniji, in sicer za 16,4 milijona dinarjev. Kako se je spremenilo stanje naših kliringov v preteklem tednu, kažejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

	30. 9.	22. 9.
Aktivni kliringi:		
Bolgarska din	1,07	1,28
Madžarska din	39,09	39,50
Nemčija RM	15,12	14,11
Češko-Moravska Kč	33,03	23,95
Turčija din	17,60	17,68
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1,42	1,42
Bolgarska din	1,58	1,60
Italija	137,77	137,19
Poljska din	26,89	26,89
Romunija din	23,58	7,12
Švica šv. frank	1,06	1,11

Čemu tako stroge kazni?

Stališče mariborskih trgovcev glede protidraginjske uredbe

Mariborsko trgovstvo pozdravlja v splošnem uredbo o zatiranju draginje in brezvestne špekulacije, ki je izšla pred dobrimi 14 dnevi. Vendar vsebuje ta uredba nekaj določb, s katerimi se nikakor ne morejo strinjati, ker niso prav v skladu z dejanskim stanjem sedanjega časa, ali pa so v marsičem prestroge in tudi neupravičene.

Gospodarski krogi Maribora vidijo v uredbi hude ostrine, ki še vedno ne morejo izgubiti videza, da so naperjene proti našemu gospodarstvu, zlasti proti trgovstvu. Zakon iz leta 1921. je bil izredno strog ter so zato gospodarski krogi upravičeno pričakovali, da se bodo gotove določbe tega zakona omilile. V novi uredbi pa je večina teh prestrogih določb ostala. Mnogo teh določb daje še nadalje možnost za različne šikane.

Minister dr. Budisavljević je naglasil v svoji izjavi, ki jo je podal v motivacijo izdajanja uredbe o zatiranju draginje, da mu je stvarna in dobrohotna kritika ljuba in da bo upošteval vse izražene misli. Zato smatrajo trgovski krogi za potrebno naglasiti, da so v protidraginjski uredbi našteje kazni vsekakor prestroge. Trda je na primer določba, ki predvideva v novi uredbi za malenkostne prestopke poleg globalnih tudi zaporne kazni. Drastičen je primer, da morajo biti posamezni predmeti življenjskih potrebščin opremljeni z oznakami cen. Ta določba pa se ne nanaša na luksuzne predmete, in tu se pričenjajo težave. Upravna oblastva si sama niso povsem na jasnem, kakšno blago spada med luksuzne predmete. Že ta nejasnost lahko povzroča mnoge zmešnjave in nerednosti. Zgodijo se tudi lahko, da listek s ceno odpade s predmeta, izključeno tudi, da se na kako malenkostno pade. Celotako takšne primere pa je zagrožena kazen v denarju do 5000 din in razen tega z zaporom do 30 dni. Ta zaporna kazen pa se ne da spremeniti v denarno globo.

Če pogledamo druge zakone, zlasti kazenski zakon, vidimo, da se čisto za precej hude prestopke diktirajo denarne kazni alternativno z zapornimi, t. j. če obsojenec ne zmore globo, mora odsedeti odgovarjajočo zaporno kazen. Tako odreja na primer člen 101. kazenskega zakona (obrekovanje in preziranje javne uprave itd.), zaporno kazen do dveh let ali do 20.000 dinarjev denarne kazni. Člen 140. (krivično ovajanje) predvideva kazen do enega leta ali do 10.000 dinarjev. Po čl. 222. (potvarjanje javnih listin) se izreka kazen do šestih mesecev zavora ali do 5000 dinarjev. Zaljenje časti se kaznuje po čl. 297. z zaporom do enega leta ali v denarju do 10.000 dinarjev. Takih primerov je še vse polno. Vsi ti delikti so brez dvoma mnogo hujši, kakor pa n. pr. primer, da se izgubi listek s kakega predmeta, ali če se pomotoma zaračuna malo višja cena itd. Tendence osti proti trgovcu je tem bolj očitna, ker uredba direktno prepoveduje, da bi se zaporna kazen smela spremeniti v denarno.

V uredbi je tudi določba, da se pogoje kazni za prekrške po tej uredbi ne smejo izreči. Mnogo milejši pa je na primer kazenski zakon v čl. 65., ki pravi, da sme sodišče pri obsodbi na strogi zapor do šestih mesecev ali na navadni zapor do enega leta in seveda tudi sorazmerno denarno kazen izreči, da se izvršitev kazni odloži za določeno dobo, ki ne sme prekoračiti petih let, če je upravičeno pričakovati od obsojenca poboljšanje. Da se morajo razen tega upoštevati še obsojenčeva neoporečnost, njegovo predživljenje in še nekatere druge okoliščine, je pač razumljivo.

Kakor se vidi, dovoljuje citirani člen kazenskega zakona pogojno kazen celo pri razmeroma težkih prestopkih (strogi zapor do šestih mesecev, zapor do enega leta). Zakaj pa nova uredba, ki diktira v danih primerih zaporno kazen samo do šestih mesecev, ne dopušča pogojne izvršitve omenjene kazni? Saj je vendar popolnoma nemogoče, da bi bili delikti s prekršenjem uredbe hujši kot prekrški, ki spadajo pod zgoraj navedene, razmeroma težke sankcije kazenskega zakona. Koncem koncev pa tudi ni ali vsaj ne bo kazen sama sebi namen, marveč se hoče s kaznijo le doseči, da se inkriminirano dejanje ne ponavlja, da se torej doseže zaželeni oziroma zahtevani učinek. Tu pa so trgovski krogi prepričani, da bo vsak gospodarstvenik, ki bo kaznovan radi enega ali drugega prestopka po tej uredbi, v bodoče zelo pazil, da ne bo zagrešil nobene nezakonitega dejanja več, če tudi bo kaznovan samo pogojno.

Kazen bi učinkovala brez pretirane ostrine.

Na drugi strani pa, tako pravijo trgovski krogi, dovoljuje oziroma obljublja uredba, ki tako strogo prireja trgovce, nabavljalnim drugim in konsumom, torej največjim nasprotnikom trgovstva, privilegije v obliki brezobrestnih kreditov za zatiranje draginje, ki jih bo dovoljevalo ministrstvo za poljedelstvo. Zakaj to favoriziranje zadrug in konsumov? Saj je vendar znano, da imajo ravno nabavljalne zadrug veliko premoženje in imajo razen tega mnogih drugih predprav velik in siguren dotok gotovine. Potrebneje bi bilo, da bi priskočila vlada v težkih časih na pomoč trgovstvu, v prvi vrsti z uredbami brez nepotrebnih ostrin, na drugi pa tudi z omogočitvijo cenjenih kreditov.

Mariborsko trgovstvo zahteva spremembo uredbe o zatiranju draginje v navedenem smislu.

A. B.

Nezadostna higiena na mariborskem trgu

Akcija trgovskih krogov za odpravo nedostatkov

Združenje trgovcev v Mariboru je prejelo že mnogo pritožb svojega članstva zaradi nedostatkov, ki se opažajo na živilskem trgu. Izigravanje tržnih predpisov gre že tako daleč, da se izpodkopava higiena na trgu in s tem ogroža zdravje prebivalstva.

Predvsem je grajati to, da prodajalci, t. j. kmetje iz bližnje in daljne okolice, razlože sočivje, povrtnino in celo sadje kar po tleh na razgrnjenih cunjah, ki navadno niso ravno preveč snažne. To vse se dogaja, ker je na razpolago premalo prodajnih miz. Često se tudi dogaja, da so cunje, na katere polagajo prodajalci svoja živila na tla, premajhne, tako da se blago valja v prahu in blatu. Prodajalci se izgovarjajo, da se blago itak opere, preden se uporablja. Pri sočivju in povrtnini bi to morda še nekam šlo, nikakor pa ne pri sadju, ki ga mnogi jedo kar na trgu, ne da bi ga prej oprali ali drugače osnažili.

Dolžnost tržnih organov je, da tu energično in z vso odločnostjo nastopijo in napravijo red. S strogim izvajanjem predpisov o higieni na živilskem trgu je treba onemogočiti onesnaženje živil na opisani način. Če prodajalec ne more ali celo noče primerno zavarovati blaga, ki ga je prinesel na trg, potem je treba takega kmeta odstraniti s trga. Tu je treba odločnosti, in uspehi se bodo kmalu pokazali.

Predvsem pa je potrebno, da mestna občina nabavi zadostno število novih prodajnih miz. Pred

kakimi osmimi leti je mestni magistrat res nabavljal precejšnje število miz, ki pa so se kmalu izkazale za nezadostne. Število prebivalstva in z njimi tudi prodajalcev na živilskem trgu stalno narašča. Zato je treba tudi vedno novih miz. Prodajalec je zato primoran, pomagati si na drug način; seveda se zato živila ne smejo valjati po tleh. Mestni občini donosa tržnina lepe dohodke — za tekoče proračunsko leto je predviden znesek 420.000 dinarjev — zato je pričakovati, da bo magistrat nabavljal novo partijo prodajnih miz na živilskem trgu.

Združenje trgovcev prejema pritožbe tudi zaradi načina prodajanja sladkovodnih rib. Te ribe se prodajajo kar na stojnicah, poleg sadja in zelenjave. Ribe se prodajajo nezavarovane pred prahom in sončno pripeko. Gotovo to ni pravilen način prodajanja rib, saj je ravno ribje meso zelo podvrženo hitremu razkrajanju ter se kmalu pokvari, posebno če par ur neusmiljeno žge nanj sonce. Pa tudi za oko ni ravno prijetno, če med sadjem in drugimi živila leže kar celi kupi mrtvih rib, ki včasih že tudi diše.

Trgovski krogi so se zato obrnili do mestnega magistrata s prošnjo, naj nedostatke na živilskem trgu v Mariboru čimprej preišče in jih odstrani. Zlasti naj se nabavi potrebne mize, predvsem pa naj se tržni organi počue, da imajo strogo in neizprosno gledati na higieno.

A. B.

Politične vesti

Nemški državni zbor se sestane danes v petek ob 12. uri v Krollovi operi. Na seji bo podal Hitler mirovno izjavo Nemčije. Na seji nemške vlade so bili mirovni predlogi Nemčije nekoliko spremenjeni, da bi bili sedaj bolj spremljivi za zaveznike. Ni pa verjetno, da bi zavezniki te pogoje sprejeli.

Angleški listi so poročali, da pripravljajo ministrski predsednik Mussolini svoj poseben mirovni predlog, ki da ga bo predložil velešilam. Po tem predlogu naj bi se sklicala konferenca naslednjih držav: Italije, Francije, Anglije, Turčije, Združenih držav Sev. Amerike, Nemčije in Sovjetske unije. Iz Rima pa sedaj uradna agencija Stefani objavlja, da je ta vest brez vsake podlage in da Italija v sedanjem trenutku ne bo podvzela nobene pobude za mir.

Italija se ne bo udeležila vojnih operacij in tudi ne bo dala nobenih pobud za sklicanje mirovne konference. Pač pa bo gledala na to, da se vojna ne razširi še na druge države, zlasti na balkanske.

O nemškem mirovnem predlogu poročajo italijanski listi, da ta ne bo predložen v ultimativni obliki. Po nemških listih bo poudarek nemških predlogov v tem, da dobi močno zmanjšana Poljska vsaj neko samostojnost, če se sprejme nemški mirovni predlog, v nasprotnem primeru pa pride Poljska pod nemški protektorat.

Izvršni odbor vseindijskega kongresa je po poročilu Gandhija sklenil posebno resolucijo, v kateri poziva Vel. Britanijo in Francijo, da ne sprejmeta mirovne ponudbe Nemčije.

Iz Pariza in Londona še nadalje odklanjajo nemški mirovni predlog ter ga označujejo kot mrtvo rojeno

Staro železo, medenino, baker, cink
kupi
po najvišjih dnevnih cenah
Franc Belić
pri Rupena Lutz, Ljubljana VII

dete. Zlasti poudarjajo angleški in francoski listi, kar so tudi podarili v svojih izjavah ministrska predsednika Chamberlain in Daladier ter zunanji minister Halifax, da ostanejo vojni cilji zapadnih demokracij popolnoma nespremenjeni.

Senator Borah, ki je veljal vedno kot eden najodločnejših ameriških izolacionistov in ki je ponovno nastopil proti Rooseveltu, je imel v kongresu govor, v katerem je med drugim dejal, da resno dvomi, kako bi mogli Amerikanci odbiti pomoč zaveznikom in jim ne poslali svoje armade. Če bi trajala sedanja vojna dve leti, vendar ne bi mogli imeti srca, da bi rekli Angležem: Če hočete našo pomoč, plačajte jo z gotovino! Če hočemo, da bodo demokracije obstojale še naprej, moramo to pomoč dati. Svoj govor je zaključil z besedami: Upam, da se bomo mogli ogniti vstopu v vojno, ne vem pa, če se nam bo to posrečilo. Bog bo o tem odločil!

Razna ljudska glasovanja, ki so jih priredili v Ameriki, da spoznajo mnenje ameriškega ljudstva o sedanjih vojnih dogodkih, so dokazala, da je velika večina ameriškega ljudstva prepričana, da bo sta zmagali Anglija in Francija.

»New York Times« pišejo, da je vedno večja nevarnost, da bo tudi Amerika zapletena v vojno, čim dalj ta traja. Ta nevarnost je tem večja, ker je že sedaj velika večina Amerikancev prepričana, da je Nemčija razbila mir.

Na panameriškem kongresu v Panami je bil soglasno sprejet sklep, da se potegne okoli središča ameriškega kontinenta »varnostna cona«, ki je mestoma široka 300 milj. V tej coni bodo ladje ameriških republik štitele ameriški promet pred vsakim napadom od ladij vojskujočih se držav.

Turški zunanji minister Saradzoglu je ponovno izjavil zastopnikom Anglije in Francije v Moskvi, da Turčija ne bo sklenila nobenega pakta, ki bi bil v nasprotju z obveznostmi, ki jih je prevzela Turčija do Vel. Britanije in Francije.

Latiška je sprejela sovjetske zahteve ter sklenila s Sovjetsko zvezo zvezno pogodbo, hkrati pa dovolila, da postaneta pristanišči Ljepaji in Ventspilsu ruska pomorska in zračna oporišča, da more imeti Rusija tu svojo vojsko. Nadalje dobi Rusija tudi oporišča za obalne baterije. Družabni red v Latiški ostane nespremenjen. Formalno je Latiška še nadalje suverena država. Sedaj je na vrsti Litva, da pristane na podobno pogodbo.

Z zapadne fronte poročajo o prvem spopadu nemških in francoskih tankov. Po francoskem poročilu so se izkazali francoski tanki kot boljši in so pogнали nemške v beg.

Francoska vlada je razpustila 27 občinskih svetov, v katerih so imeli komunisti večino. Proti 43 komunističnim poslancem je uvedena kazenska preiskava zaradi širjenja defetistične literature. Francoski parlament je bil razpuščen.

Italija je odpovedala pakt proti kominterni.

Ministrski predsednik Daladier in češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osuski sta podpisala pogodbo o ustanovitvi češkoslovaške vojske v Franciji.

Poslaniki skandinavskih držav so ponovno protestirali v Berlinu proti torpediranju in proti odvračanju nevtralnih ladij v nemška pristanišča. Norveški zunanji minister je izjavil, da bo norveška vlada začela akcijo za skupen nastop nevtralnih držav proti napadanju nevtralnih ladij.

V Moskvi je bil dosežen sporazum med Bolgarsko in Sovjetsko unijo o vpostavitvi rednega zračnega prometa med Bolgarsko in Rusijo. Vodja bolgarske delegacije polkovnik Boldev je bil nato sprejet od Molotova, s katerim se je razgovarjal še o drugih in važnejših političnih vprašanjih.

Slovaška vlada se bo rekonstruirala ter bo postal ministrski predsednik profesor Tuksa.

Rusi zbirajo baje ob indijski in afganski meji velike čete. V Afganistanu je baje odrejena mobilizacija vojske.

Pri Havajskih otokih se je zbralo 8 velikih ameriških križark, 30 rusišcev ter ena matična ladja. Ta koncentracija ameriškega brodomstva v Tihem oceanu je zelo razburila japonsko javnost.

V zvezi z razpustom komunistične stranke v Franciji je razpustil visoki komisar v Siriji tudi komunistično stranko v Siriji.

Denarstvo

Dinar je v Curihu napredoval

Pod tem naslovom piše »Jugoslavanski kurir«: »Stanje dinarja na curiški borzi dokazuje, da posvečajo tuji gospodarski krogi vedno večjo pažnjo stališču Jugoslavije v današnjem evropskem konfliktu. Neutrlnost Jugoslavije v današnji vojni ustvarja zaupanje v naše gospodarstvo, zlasti v dinar. Tako je bilo n. pr. pred nekaj dnevi vrednih v Curihu 100 dinarjev 6 švicarskih frankov. Sredi preteklega tedna pa je začel dinar na curiški borzi skakati in povpraševanje po njem je bilo vsak dan večje. Po informacijah, ki jih je dobil »Jug. kurir«, se morejo danes prodati vsake količine dinarja po tečaju, ki kaže, da se je dinar v razmerju do švicarskega franka popravil za 41,66%. Danes notira dinar na curiški borzi oz. se zaključuje po tečaju 100 din = 8'50 šv. franka.«

Mnenja smo, da se je dvignil dinar predvsem zaradi večjega švicarskega uvoza iz Jugoslavije.

Obtok bankovcev presegel 9 milijard

Izkaz Narodne banke z dne 30. septembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga banke je ostala z 1.986,8 skoraj neizpremenjena.

Devize izven podloge so se dvignile za 71,6 na 581,8.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 16,2 na 285,9.

Posojila so zopet narasla in dosegla znesek 2.493,9 (+66,1), in sicer so se povečala menična posojila za 114,2 na 2.315,3, lombardna pa so se znižala za 48,1 na 178,3. Eskontirani blagajniški zapisi fin. ministrstva so se povišali za 15,0 na 170,0.

Razna aktiva so se zmanjšala za 19,7 in znašajo 2.829,0.

Obtok bankovcev se je znova močno povečal, ker je deloma tudi v zvezi z ultimom. Narasel je za 353,8 na 9.108,2. Obveze na pokaz pa so se zmanjšale za 355,4 na 1.904,7, da so se skupno obveze na pokaz in obtok bankovcev povečale le neznatno na 10.202,6. Od julija se je obtok bankovcev povečal od 7.354,2 na 9.108,0.

Razna pasiva so se zmanjšala za 69,3 na 316,7.

Skupno kritje se je zvišalo od 25,01 na 25,02%, samo zlato pa je ostalo s 24'88% nespremenjeno.

Vedno več zlata ima Amerika

Združene države Sev. Amerike so povečale svojo zlato podlogo v prvih treh tednih vojne za 264 milijonov dolarjev. Nakupljeno zlato je bilo večinoma angleškega izvora. Ameriška zlata zaloga znaša sedaj 16,9 milijarde dolarjev, proti 14,5 koncem 1938. in 12,7 koncem 1937. ter 11,2 milijarde dolarjev koncem 1936. Zlata zaloga Amerike se je torej pomnožila l. 1937 za 1.502, l. 1938. za 1.751 in letos za 2391 milijonov dolarjev. V vseh štirih letih svetovne vojne se je ameriški zlati zaklad povečal samo za 2 milijardi dolarjev, kar bi bilo po sedanji pariteti okoli 3,4 milijarde dolarjev.

V finančnem ministrtvu se proučuje vprašanje nove valorizacije zlata, ki tvori kovinsko podlogo Narodne banke.

Tezavracija tuje valute v naši državi je začela v zadnjem času močno popuščati, ker ni več tujcev, katerim se je v prvi vrsti prodajala tuja valuta, zlasti na »črni borzi«. Ker se zato tuja valuta vedno teže prodaja, je tudi ponudba tujih valut vedno večja. Da bi se omogočila normalna prodaja tezavriranih valut, je Narodna banka sklenila, da morejo pooblašeni denarni zavodi, če so prej ponudili tuje valute Narodni banki, te tudi izvoziti in prodati za zdrave valute.

Proslava 50 letnice Mestne hranilnice ljubljanske

Včeraj popoldne je bila v sejni dvorani Mestne hranilnice ljubljanske slavnostna seja upravnega odbora v proslavo njene 50letnice. Seje so se poleg upravnega odbora udeležili tudi ban dr. Natlačen, za mestno občino ljubljansko podžupan dr. Ravnihar, načelnik obč. oddelka banske uprave dr. Hubad, zastopniki listov in uradništvo zavoda z ravnateljem dr. Černetom na čelu.

Slavnostno sejo je otvoril predsednik upravnega odbora Josip Bahovec ter po pozdravu vseh gostov v daljšem govoru opisal zgodovino Mestne hranilnice ljubljanske in njene zasluge za napredek našega gospodarstva ter njeno delo v korist raznim socialnim in kulturnim institucijam.

(Ker smo deloma že v prejšnjih člankih obširno poročali o razvoju Mestne hranilnice ljubljanske in ker nam primanjkuje prostora za celotno objavo govora, bomo objavili le posamezne odstavke iz govora predsednika Bahovca.)

Z aplavzom je bilo sprejeto poročilo predsednika Bahovca, nakar je čestital Mestni hranilnici ljubljanski

ban dr. Natlačen

z naslednjim govorom:

Pol stoletja je preteklo, odkar je začela Mestna hranilnica ljubljanska s skromnimi sredstvi in v težkih razmerah graditi svoj, danes tako veličastni dom.

Ob tem jubileju, jubileju dela, borbe in uspehov, najiskreneje čestitam mestu Ljubljani, hranilnici, njeni upravi in njenemu uradništvu.

Petdeset let Mestne hranilnice ljubljanske pomeni petdeset let naše narodne zgodovine, je zrcalo našega narodnega boja, našega gospodarskega napredka in naše socialne miselnosti.

Šest let se je Mestna hranilnica borila za pravico do življenja. Zmagala je trdna volja narodno zavednih ustanoviteljev, zmagala je njihova neomajna vera v lastno moč prebujenih narodnih sil. S to samozvestjo in z energijo, ki ne pozna ovir, je Mestna hranilnica vodila povest vseh desetletij slovenske osamosvojitve, kazala je pot domovini, ki se tega vodstva sedaj s hvaležnostjo spominja.

Mestna hranilnica je začela svoje delo, ko je živel slovenski človek v popolni gospodarski odvisnosti od kapitalno krepkejšega tujega življa. Misel, da le gospodarsko krepak in neodvisen rod lahko politično, gospodarsko in kulturno napreduje, je vodila Mestno hranilnico v njenem gospodarskem delu. Razvoj je pokazal, da so narodne sile le spale in da jih je bilo treba le prebuditi. Mestna hranilnica jih je prebudila, jih organizirala z zbiranjem privarčevanega kapitala širokih slojev, stavila ta kapital v službo narodnega gospodarstva ne le mesta Ljubljane, ampak cele slovenske skupnosti.

Tako slavi danes Mestna hranilnica ljubljanska jubilej dela in uspehov kot največji slovenski denarni zavod, ki je v vseh časih s častjo prestal najtežje preizkušnje. Vse to gospodarsko delo pa preveča duh plemenitega altruizma: ob medsebojnem delu svoje uprave, s skrbjo za uradništvo in z mečenskim podpiranjem vseh kulturnih in socialnih stremeljenj. Mestna hranilnica ljubljanska po pravici slovi kot odlični socialni faktor našega javnega življenja.

Prehajamo v dobo, ko bo slovenski narod v toliki meri kot še nikdar prej sam vplival na svoje usodo. Potrebna nam bo trdna vera v lastno moč, pogum in vztrajna energija vsakega posameznega in vsega organiziranega naroda. Kar je veljalo pred petdesetimi leti, bo veljalo tudi še naprej in vedno: le na trdni gospodarski osnovi se bodo mogle razvijati vse bogate duševne sile našega naroda. Naloge hranilnic z Mestno hranilnico ljubljansko na čelu bodo v bodočnosti še pomembnejše: v skladnem delu z drugimi denarnimi zavodi.

Tečaj drž. vrednostnih papirjev so znova nazadovali. Vojna škoda je bila po 384—385, 7% Blair po 71—72, 8% Blair po 76—78 in begluške po 55'75—56'50.

naj organizirajo varčevanje vseh članov naše narodne družine, naj tako zberejo vsa kapitalna sredstva in jih dajo na razpolago privatni iniciativi in javnemu gospodarstvu, da se bodo zaposlile vse pridne roke, ki segajo po delu ter ga iščejo in da se bodo izvrševale produktivne investicije, ki naj dvignejo donosnost našega narodnega gospodarstva.

Sklepam z željo, da bi Mestna hranilnica ljubljanska z isto požrtvovalnostjo in ljubeznijo kakor doslej na čelu mestnih in občinskih hranilnic vse svoje delo, vse svoje izkušnje in vse svoje velike možnosti poklanjala gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu napredku našega naroda in naše domovine. (Glasno odobravanje.)

V imenu ljubljanske mestne občine je nato čestital hranilnici k njeni 50letnici

podžupan dr. Ravnihar

Jubilej Mestne hranilnice ljubljanske spada v vrsto onih lepih jubilejev, ki so združeni s proslavo resnega dela in resničnih uspehov.

Mestna hranilnica ljubljanska pomeni začetek solidne emancipacije slovenskega kapitala od tuje ga kapitala oz. od slovenskega kapitala v tujih rokah.

Ta emancipacija je dala podlago za procvit slovenske trgovine, obrta in industrije. Razmah našega gospodarskega življenja je bil omogočen z MHL.

Posebno hvalo pa je dolžna MHL ljubljanska občina. Čeprav je jasno, da je dala prvo trdno podlago uspehom MHL ljubljanska občina s prevzemom neomejenega jamstva za vse obveznosti MHL, vendar treba s poudarkom priznati, da se je hranilnica s svojim popolnim razumevanjem za potrebe občine svojim obveznostim do nje v polni meri oddolžila.

Naj konstatiram, da je vstala Ljubljana iz potresnih razvalin nova in lepša v pretežni meri po zaslugah Mestne hranilnice ljubljanske. Pa tudi vsa leta potem je bila MHL Ljubljani trdna opora, saj je dala ljubljanski občini v vsem 125 milijonov din cenjenih posojil.

Vedno pa je imela uprava MHL tudi smisel in srce ter darežljivo roko za slovenske kulturne potrebe, za socialne zahteve ter za lajšanje bede. Velika zahvala občine gre sedanji upravi, ki je doletela v proslavo 50letnice zavoda 5 milijonov din za mestno ubožnico.

Ko ponavljam svoje čestitke MHL v imenu občine, izrekam z vsem poudarkom željo, da se še nadalje razvija in da tudi v bodoče enako krepko raste v korist in prospeh ne le Ljubljane, temveč vsega slovenskega naroda. (Odobrovanje.)

V imenu nameščencev zavoda je čestital zavodu načelnik Milan Sterlekar ter poudaril, da je uprava zavoda vedno pokazala toplo razumevanje za potrebe nameščentva, ki ve to tudi ceniti.

Slavnostno sejo je zaključil predsednik Josip Bahovec s kratkim govorom, v katerem se je zahvalil

lil članom upravnega odbora za njih zaupanje ter zlasti še za njih uspešno sodelovanje. Zavod je prejel ob svojem jubileju nebroj čestitk od vseh strani. V vseh pa se poudarja ena želja, da bi Mestna hranilnica ljubljanska procvitala tudi nadalje, v slavo in dobro Ljubljane ter vsega slovenskega naroda. S tem je bila slavnostna seja zaključena.

Praktični nasveti

»Ali je lahko kaj več?«

Na to vprašanje je treba odgovoriti večinoma z: ne! Odjemalka, ki pride v trgovino, je večinoma svoje nakupe natančno preračunala in zato ve že vnaprej, kako mora uporabiti svoj denar za gospodinjstvo. Vprašanje večinoma izvira iz komodnosti prodajalca ter je vrhu vsega še vsiljivo. Če postavi to vprašanje več ljudi, si dostikrat stranka ne more pomagati drugače, da na vprašanje pritrdi. Stranka čuti, da bi z odklonilnim odgovorom naredila slab vtis. Ko pa pride iz trgovine, se jezi, da je izdala več, kakor je nameravala in kakor bi smela. V mislih računa, da bi ji pol kile mesa popolnoma zadostovalo, zaradi vprašanja prodajalca pa je vzela 10 dek več, kar je bilo čisto nepotrebno. In jezi se na sebe, jezi pa se tudi na prodajalca in s tem tudi na trgovino in prihodnjič morda ne pride več v to trgovino.

Vsiljivost ni nikdar dobra!

»Prodajamo tudi v izgubo«

V posebno slabih časih se bereje te besede v nekaterih trgovinah. Občinstvo se potem vpraša: Zakaj prodajajo tu v izgubo? Iz ljubezni do bližnjega gotovo ne! Zato sklepa: Trgovini mora iti ali silno slabo, da skuša za vsako ce-

Slovenia Transport Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19 carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo in iz inozemstva — Reekspedicije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

no priti do denarja — kar ne priporoča trgovine — ali pa je vse skupaj samo vaba za malo razsodne stranke. To pa nikakor ne privablja kupcev. Takšna reklama je zgrešila svoj namen.

Če je trg nasičen

Zamislimo se v stare čase, ko smo še hodili v šolo. Pri kemiji se je delal naslednji poskus. Sol smo vrgli v vodo. Sol se je nato v vodi raztopila, toda le do gotove meje. Ostanek je ostal na dnu neraztopljen. Marsikateri trgovec bi moral to v svoji reklami upoštevati, kajti dostikrat se zgodi, da je trg prenasiten s kakšnim blagom. Zato bi moral vsak trgovec vestno proučevati razmere na trgu, da bi vedel, kaj trg še kupuje, kateri predmeti pa so postali zanj že brezpomembni. Temu primerno mora trgovec tudi uravnati svojo reklamo. Če vidi, da je trg z nekim blagom prenasiten, potem se tudi ne splača to blago priporočati z drago reklamo. Takšno blago se več ne prodaja, zato pa so tudi vsi reklamni izdatki za to blago odveč. Nerentabilnost marsikatero reklame je nastala dostikrat samo zato, ker se je priporočalo blago, ki ga je že bilo preveč na trgu. Zato treba gledati na to, da se ne zavrne denar z reklamo za blago, ki ga nihče več ne kupuje.

Davčni svetovalec

Zaračunavanje vreč pri prodaji soli in prodaji živinske soli

G. I. V. v Z. — Vprašanje:

Te dni je bil pri meni organ finančne kontrole, ki me je opozoril, da ne smem pri prodaji soli vreč posebej zaračunati in da ne smem v prihodnje prodajati živinske soli. Prosim za pojasnilo, ali je to res:

Odgovor: Svoječasni razpis monopolne uprave, da smejo trgovci vrečice posebej zaračunati, je bil pred kratkim razveljavljen. Namesto tega pa prodajalci soli dobijo zastoj vreč, ki so se jim dozdaj zaračunavale po 6 din. Ali je ta odškodnina zadostna za stroške trgovca pri prodaji soli za vrečico, za kolo itd., o tem bodo odločale stanovske organizacije, ki bodo brez dvoma potrebno ukrenile, da opozore odločilne faktorje na to neskladnost.

Kar se živinske soli tiče, je monopolna uprava odredila, da jo smejo v bodoče prodajati samo maloprodajalne veleprodajalce. Vsak veleprodajalec ima namreč pravico prodajati sol tudi na drobno v svoji maloprodajalni. Samo v tej prodajalni na drobno se bo smela v bodoče prodajati živinska sol tako, da se bo živinska sol v enem okraju prodajala samo na enem mestu. Trgovini je s tem prav za prav odvzeta pravica, da prodaja živinsko sol. Po našem mnenju se pa ta prepoved ne nanaša na obstoječe sedanje zaloge in jih smejo trgovci brez nadaljnjega razprodati.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

Beograjski velesejem bo od 14. do 23. oktobra.

Uprava beograjskega velesejma je na svoji zadnji seji sklenila, da bo letošnji jesenski beograjski velesejem od 14. do 23. oktobra. Uprava je sprejela ta sklep na podlagi odgovorov, ki jih je prejela od razstavljalcev, ki so se večinoma izjavili za prireditev velesejma.

Vpliv ustavitve dela v Trepči na našo rudarsko proizvodnjo

Kako kvarno je vplivala šesttedenska ustavitev dela v Trepči, se vidi najbolj jasno iz naslednjih števil o proizvodnji teh rudnikov. V tonah je znašala ta:

	junij	julij	avg.
svinčeno cinkova ruda	75.908	56.107	11.428
svinčeni koncentrat	8.480	6.386	2.012
cinkov koncentrat	5.960	3.736	457
pirit	13.190	10.398	4.000

Proizvodnja v avgustu za prve tri predmete izvira iz rudnika v Mežicah, proizvodnja pirita pa iz rudnika v Majdanpeku.

Proizvodnja je torej že izredno padla in iz tega padca se najbolj vidi, kako napačno je bilo, ker se ni dosegel že takoj v začetku sporazum z delavci.

Proizvodnja kromove rude in zlatonosnega kremenca je dosegla v avgustu izredno višino, in sicer 4797 ton kromove rude in 6.326 zlatonosnega kremenca.

V topilniški proizvodnji je v avgustu prvič padla proizvodnja surovega bakra pod 3000 ton ter je znašala samo 2870 ton, na drugi strani pa se je proizvodnja elektrolitičnega bakra zvišala na rekordno višino 1090 ton.

Trgovinska pogajanja z Grčijo

Grška trgovinska delegacija je vendarle prišla v Beograd, da sklene novo trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo. Težišče vseh pogajanj bo v naslednjem. Grška vlada je sklenila, da bo grška drahma še nadalje vezana na angleški funt. Na ta način je padla vrednost grške drahme v istem razmerju, kakor je padel angleški funt. Kljub temu pa cene v Grčiji niso padle. Grški vladi se je celo posrečilo, da je nekatere cene znižala. Tako je znižala tudi ceno živil, ki pride iz naše države. S tem pa je bil naš izvoz živine v Grčijo zelo otežkočen, ker je postal nerentabilen. Poleg tega zahtevajo grški uvozniki, da oni dobe prim, ki so ga dosedaj dobivali naši izvozniki. Tretja težava pa je v tem, ker Grčija otežkoča izvoz bombažnih predv k nam, čeprav bi bila dolžna, da nam to predv dobavlja z ozirom na njene dolgeve za naše blago.

Z naših odlučujočih mest se podarja, da nam mora Grčija dobavljati surovine za našo tekstilno industrijo, če hoče, da se nadalje dobiva naše kmetijske proizvode.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo.

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Velika Britanija bo okrepila svojo trgovino z nevtralnimi deželami

Mnogi londonski gospodarski listi zahtevajo, da začne Francija in Anglija nakupovati živila in drugo blago tudi v nevtralnih državah, da bi se na ta način preprečilo, da bi te države finansirale Nemčijo, kar pa je danes neizogibno, ker je v mnogih nevtralnih državah Nemčija glavni, dostikrat pa tudi edini kupec. »Financial News« predlagajo, da odkupi Anglija in Francija vsaj presežek kmetijskih proizvodov, ki itak ni velik. Živila bi se mogla začasnoma namestiti tudi v teh državah, kasneje pa bi se prevozila v zavezniške države, da bi se tako povečale njih živilske rezerve. Listi nadalje naglašajo, da danes izvozi veliko število nevtralnih držav v Nemčijo mnogo več blaga, kakor pa ga more uvoziti iz Nemčije. Zlasti velja to za živila, surovine in goriva. To pa pomeni dejansko kreditiranje Nemčije. Nevtralne države na ta način tudi proti svoji volji finansirajo Nemčijo, ker jih k temu silijo veljavni klirinški sporazumi. List končno

pripominja, da je Anglija že začela kupovati v Romuniji živila, zlasti pšenico in da je zaradi njenih nakupov narasla cena pšenici za 30%.

Estonsko-ruska trgovinska pogodba

Po poluradnih estonskih poročilih je bila sklenjena med Estonsko in Sovjetsko unijo trgovinska pogodba za dobo od 1. oktobra 1938. do 31. decembra 1940. Blagovni

promet med obehma državama naj bi dosegel vsoto 39 milijonov kron, dočim je znašal dosedaj mnogo manj. Tako je dosegel l. 1936. 7,8, l. 1937. 10,7 in l. 1938. 9,5 milijona kron. Sovjetska unija bo dobavljala Estonski predvsem surovine, od Estonske pa bo nabavljala kmetijske in industrijske proizvode. Tako bo dobavljala Sovjetska unija sladkor, sol, usnje, gnojila, olja, kovine, kemikalije itd., Estonska pa Rusiji svinje, mleko, surovo maslo, lan, papir, celulozo itd.

Italijanski gospodarski program

Znani italijanski novinar Virgilio Gayda, ki se označuje tudi kot govorilo Mussolinija, je objavil v svojem listu »Giornale d'Italia« uvodnik z naslovom »Vendere« (prodajati). V tem uvodniku pravi, da je sedaj prišel pravi trenutek za širokopotezno italijansko izvozno kampanjo. Čas nesrečnih sankcij se sedaj spreobrača v svoje nasprotje. Takrat so se zaprla številna vrata italijanskemu izvozu, od česar so imeli sankcionisti, pa tudi nekatere države, ki se sankcij niso udeležile, svoj dobiček. Danes pa so najvažnejše produktivne evropske države urejene za vojno proizvodnjo in zato prisiljene, da na mnogih trgih stopijo v ozadje ter prepuste svoj prostor Italiji. Potrebno je, da Italija ta položaj izkoristi, že zato da ohrani Evropi one gospodarske pozicije, ki jih je nekoč osvojila. Italija je

prej svojo redno pasivno bilanco plačilno izravnila z raznimi nevidnimi postavkami, kakor z rimesami svojih izseljencev, z dohodki tujkega prometa ter čezmorsko plovbo. Mnogi teh dohodkov so usahnili, samo dohodki paroplovnih družb so nenadoma močno narasli, od česar je imelo italijansko pomorstvo takoj in bogat dobiček. Danes pa ne gre le za to, da se spravi plačilna bilanca v ravnovesje, temveč treba je doseči še znaten presežek. V ta namen se mora pospeševati izvoz za vojno važnih predmetov na vse načine. Pospeševali pa je treba tudi vsak drug izvoz, zlasti pa bi se mogel zelo dvigniti izvoz sadja in konjskega. Pa tudi izvoz italijanskega tekstilnega blaga, strojev in aparatov ter kemičnih proizvodov bi se mogel dvigniti v prav znatni meri.

Doma in po svetu

V predsedništvu vlade sta imela konferenco predsednik vlade Dragiša Cvetković in pravosodni minister dr. Lazar Marković. Kakor poročajo listi, sta razpravljala o novem volilnem zakonu za narodno skupščino.

Podpredsednik vlade dr. Maček je priredil na Avali večerjo, na katero je povabil vse člane vlade. Večerje se je udeležil tudi dr. Korošec.

Državni odbor za volitev senatorjev je imel pod predsedstvom dr. Antona Korošca sejo, na kateri je na podlagi ljudskega štetja določil, da se izvoli 12. novembra skupno 47 senatorjev, t. j. na vsakih 300.000 prebivalcev eden. Banovina Hrvatska bo imela 13 senatorjev, Slovenija pa 4.

Demokratska stranka in JNS se ne bosta udeležili volitev v senat. »Hrvatski dnevnik« poroča, da bodo še ta teden prenesene vse kompetence z ministrstev na bansko upravo v Zagrebu.

Objavljena je bila uredba o prenosu sodnih zadev na bansko oblast v Zagrebu. Uredba določa nadalje, da se sedanji stol sedmorice, oddelek B prenese v Ljubljano in se imenuje v bodoče Vrhovno sodišče v Ljubljani.

Gradbeno ministrstvo je letos odobrilo licitacijo za sezidavo raz-

nih objektov v vrednosti 356 milijonov dinarjev.

Občinski svet občine Štrigova je na slavnostni seji sklenil, da zahteva priključitev občine k banovini Hrvatski. Občina je bila pred tremi leti odcepljena od savske banovine in priključena dravski.

Bivši poštni ravnatelj v Ljubljani dr. Vagaja se je v Ljubljani v svojem stanovanju ustrelil. Pokojnik je bil težko živčno bolan in v tem je tudi vzrok njegove smrti. V vseh krogih Ljubljane je užival pokojnik velik ugled.

Pri izdajanju potnih listov se bo v bodoče pobirala posebna taksa v višini 50 din v korist fonda za pospeševanje tujkega prometa v turističnih krajih kr. Jugoslavije.

V vsej Bolgarski je bila svečano praznovana 21letnica kraljevanja kralja Borisa. V proslavo tega jubileja je bila tudi slavnostno odprta železniška proga iz Karlova v Kazanlik skozi dolino rož. Nova proga veže zapadno Bolgarsko s Črnim morjem. Kralj Boris je imel ob otvoritvi proge govor, v katerem je dejal: Živimo v dobi velikih dogodkov. Bolgarski narod, ki je doživel velika razočaranja, dokazuje ravno sedaj svojo veliko miroljubnost z ustvarjanjem delom. Bolgarska gre po poti miru, ker ve, da na ta način najbolje ščiti svoje interese.

Kardinal Mundelein v Chicagu je umrl zadet od kapi. Pred dvema letoma se je mnogo govorilo o njem zaradi njegovega napada na narodni socializem.

Bivši predsednik poljske republike Moscicki se bo nastanil v Švici. Švicarsko državljanstvo si je pridobil Moscicki že leta 1908.

Ameriški vojni minister Woodring je izjavil, da bodo efektivni ameriške suhozemne vojske povečani v tekočem proračunskem letu za 25.700 mož.

Nemška vlada je poslala ameriški vladi noto, v kateri opozarja, da trgovske ladje USA v svojem lastnem interesu ne smejo menjati smeri vožnje, če jih zastavljajo nemške podmornice, da ne smejo po radiu poročati, da se jim bliža podmornica, nadalje ne smejo ugašati luči ali odklanjati izvršitev povelj, ki bi jih dobile od poveljnikov podmornice, niti se ne smejo pustiti spremljati od francoskih ali angleških vojnih ladij. V vseh teh primerih se bodo nemške podmornice poslužile svoje pravice in smatrale takšne ladje kot sovražne.

8000 tonski nemški parnik »Hugo Stinnes« je zadel ob mino ter se takoj potopil, ker je eksplozija mine razkrala parnik na dvoje. Parnik je bil natovoren z železno rudo.

Izdano je bilo poluradno obvestilo o francoskih izgubah v prvem mesecu vojne. Skupno je padlo 500 do 600 francoskih vojakov. 2600 je bilo ranjenih, ujetih pa je bilo 100 do 200 vojakov. Na fronti je bilo sestreljenih 8 francoskih in 24 nemških letal.

Nemčija je zopet obnovila redni zračni promet na progah iz Berlina proti Benetkam, Kodanju, Stockholmu, Rimu, Budimpešti, Beogradu in Sofiji.

Učna doba za letalce je bila v Angliji skrajšana od 1 leta na 4 mesece. Vsak mesec bodo sedaj na Angleškem izvežbali 3000 letalcev. 52.000 Amerikancev je že dosedaj prišlo iz Evrope.

18 vojakom poljske posadke na polotoku Heli se je posrečilo, da so na poljskem patrolnem čolnu pobegnili na Švedsko, kjer so bili internirani.

V Mehikiškem rudniku Palau je eksplodiral plin, 69 rudarjev je bilo ubitih, 2 pa sta bila težko ranjena.

Zunanja trgovina

Sovjetska unija je ponudila Bolgarski, da odkupi dve tretjini njene izvoza. Ta vest je vzbudila v Sofiji veliko senzacijo, ker se ravno sedaj mudi na Bolgarskem nemška trgovinska delegacija, ki naj doseže čim večji bolgarski izvoz v Nemčijo.

Veliko pozornost je vzbudila vest, da namerava Rusija obnoviti svojo trgovino z Anglijo. Sovjetski komisariat za zunanjo trgovino je pozval švedske in norveške paroplojne družbe, da zopet prevzamejo prevoz ruskega lesa v Anglijo.

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znano-stveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi Vam bo Vaš organizem poplačal za večjo odpornostjo, če namesto druge pijete Rogaško slatino!

Les pa bi prevažale tudi sovjetske ladje. Osem švedskih parnikov z ruskim lesom je že odplulo v Anglijo. Norveška je tudi sprejela sovjetsko naročbo. Z velikim zanimanjem pričakuje svet, če bodo nemške ladje dopustile ruski prevoz lesa v Anglijo.

Madžarska podjetja, ki izdelujejo izdelke iz jute, so sklenila, da bodo v bodoče dodajala juti 40% konoplje.

Tudi v Češko-Moravski so začeli izdajati karte za živila. Karte so se začele izdajati s 1. oktobrom.

Radio Ljubljana

Nedelja 8. oktobra, 8.00: Solistični koncert (flavta), g. St. Korošec, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Vsrski govor — 10.00: Naše pevke (plošče) — 10.30: Koncert radijskega orkestra — 12.00: Klavirski koncert, Sergej Bortkiewicz — 13.00: Napovedi — 13.20: Harmonika in citre — 17.00: Kmetijska ura — 17.30: Domač koncert — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Zgodovinski razvoj slovenskega obrtništva (Dostal Rudolf) — 20.00: Plošče — 20.30: Ura staroklasične glasbe. Sodelujejo: g. Stanko Prek (kitara solo), ge. Tončka Suštar-Maroltova (sopran) in Marija Tutta (alt), prof. Marijan Lipovšek (spremljiva) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrance, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust! SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA Tyrševa cesta 33

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Velet trgovina s specijalo

Velet trgovina za kavo

Milni za dišave

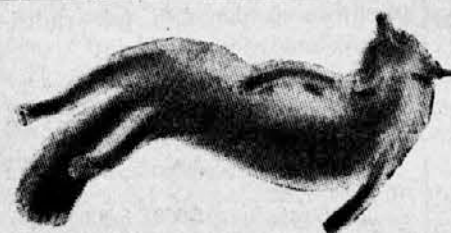
Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886

Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice v veliki izbiri

Dolenc Josip

Sv. Petra c. 19

Telefon št. 22-62

E F K O

PLETENINE: TRIKOTAŽA: F. KOS, LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA 5

lopice, puloverje, sviterje, jersey-obleke, modne športne drese, pijame itd. perilo, bluze, srajce za dame in gospode v mako, svilenem in volnenem perilu